

УДК 327.82:316.77(477)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2024.54.28>

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИЙ ВИМІР СИСТЕМИ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ

Валентина Кубко

*Національний університет «Одеська політехніка»,
кафедра міжнародних відносин та права
проспект Шевченка, 1, 65044, м. Одеса, Україна
[orcid.org /0000-0003-0433-2013](https://orcid.org/0000-0003-0433-2013)*

Проаналізовано становлення стратегічних комунікацій України із застосуванням системного підходу для запобігання сучасним викликам і загрозам національній безпеці. Зауважено, що в умовах ведення гібридної, а з лютого 2022 року повномасштабної війни, перед Україною постала низка надважливих комунікаційних завдань для захисту національних інтересів держави та підвищення її іміджу на міжнародній арені. Зазначено, що нинішня неефективність норм міжнародного права, економічні, політичні та військові проблеми зумовлюють важливість удосконалення системи стратегічних комунікацій держави.

Зауважено, що в Україні стратегічні комунікації легітимізовані з 2015 року в Дорожній карті Програми партнерства зі стратегічних комунікацій між Україною і НАТО, а також у Воєнній доктрині України та Доктрині інформаційної безпеки України. При цьому стратегічні комунікації визначено як скоординоване і належне використання комунікативних можливостей держави – публічної дипломатії, зв'язків із громадськістю, військових зв'язків із громадськістю, інформаційних та психологічних операцій, заходів, спрямованих на просування цілей держави.

Розглянуто нормативну базу щодо удосконалення стратегічних комунікацій держави у безпечовому контексті, а саме такі документи, як: Концепція стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України, Указ Президента України «Про Стратегію сталого розвитку “Україна – 2020”», Стратегія воєнної безпеки України «Воєнна безпека – всеохоплююча оборона», Стратегія комунікацій з питань європейської інтеграції України до 2026 року.

Акцентовано увагу на тому, що стратегічні комунікації є функціональним ядром моделі зовнішньополітичного позиціонування на стратегічному, оперативному та тактичному рівнях.

Звернено увагу на такі складові системи стратегічних комунікацій, як зв'язки з громадськістю, публічна дипломатія, інформаційно-психологічні операції.

Зроблено висновки, що інтеграція, збалансування та узгодженість усіх зазначених складових мають бути основою для ефективної реалізації стратегічних комунікацій. А нинішня воєнна агресія росії проти України актуалізувала приведення усіх наявних сил та засобів нашої країни до єдиних стандартів НАТО та імплементацію стратегічних комунікацій в інформаційне та правове поле України з урахуванням національних особливостей та здобутого досвіду.

Ключові слова: стратегічні комунікації, публічна дипломатія, зв'язки з громадськістю, інформаційно-психологічні операції, гібридна війна, стратегічний наратив.

В умовах сучасного нестабільного світоустрою, охопленого геополітичними змінами, війною в Європі, інформаційними викликами та неефективністю норм міжнародного права, одним із основних викликів у сфері безпеки стала відсутність єдиної координованої стратегії щодо подолання загроз глобальній і національній безпеці як окремих держав, та і світу в цілому. Найбільш оптимальною відповіддю на цей виклик стали стратегічні комунікації.

Зазначена крихкість глобалізаційних процесів безпосередньо стосується України, яка завдяки звитяжній боротьбі за свободу й незалежність відіграє помітну роль у процесах формування нової моделі міжнародних відносин. При цьому наша держава потребує розбудови та удосконалення системи стратегічних комунікацій для запобігання, виявлення та відповідного реагування на сучасні виклики і загрози.

Вагомим внеском у розвиток стратегічних комунікацій стали дослідження зарубіжних та вітчизняних учених, як: Дж. Борель, Б. Ботан, К. Пол, Я. Техау, О. Дзьобань, Д. Дубов, О. Капштик, Н. Карпчук, В. Ліпкан, Є. Тихомирова, Л. Хорішко, Т. Черненко та ін.

Щодо поняття стратегічні комунікації, то за однією з версій його визначення запропоновано у 2001 р. Вінсентом Вітто, головою Оборонної наукової ради (федерального консультативного комітету для надання незалежних консультацій міністрові оборони США), за керівництва якого у 2008 р. вийшла загальна оцінка стратегічних комунікацій [1], де він висловив думку, що складні стратегічні комунікації (англ. *Sophisticated Strategic Communications*) можуть визначати порядок денний і створювати контекст, який сприятиме досягненню політичних, економічних та військових цілей.

За іншою версією, поняття «стратегічні комунікації» з'явилося у звіті Оборонної наукової ради – федерального консультативного комітету США, створеного для надання незалежних експертних консультацій міністру оборони. Звіт було присвячено питанню «управління інформаційним розповсюдженням» (англ. *Managed Information Dissemination*) і в ньому наголошувалося на низькому рівні «інформаційного розповсюдження», що мало б «створити дипломатичні можливості, зменшити напругу, яка може вести до війни, допомогти стримувати конфлікти та зменшувати нетрадиційні загрози американським інтересам» [2].

Нині у США визначення «стратегічні комунікації» закріплено в «Словнику військових та пов'язаних термінів» Міністерства оборони США: «Сфокусовані Урядом США зусилля на розуміння та залучення (*engage*) ключових аудиторій до створення, посилення чи збереження сприятливих умов для просування інтересів, політики та цілей Уряду США через використання скоординованих програм, планів, тем, меседжів (повідомлень) та продуктів, синхронізованих з діями всіх інструментів національної могутності» [3].

Зазначимо також одне з важливих визначень, запропоноване Я. Техау: «...стратегічні комунікації – це комплексна діяльність усіх видів комунікаційних заходів, що проводиться з метою впливу на думки та поведінку цільових аудиторій чи стейкхолдерів і повністю інтегрована у загальні операції, які здійснюються професійно та на основі всебічного планування й довгострокового виконання» [4].

На думку науковців Королівського інституту міжнародних відносин, незалежного інституту політики у Лондоні (Chatham House), стратегічні комунікації – це систематичний ряд послідовних і узгоджених заходів, які дозволяють розуміти цільові аудиторії і визначають ефективні канали для просування і підтримки типів поведінки [5].

В Україні вперше на інституційному рівні стратегічні комунікації зафіксовані у 2015 році Дорожній карті Програми партнерства зі стратегічних комунікацій між Україною і НАТО, а після цього – у Воєнній доктрині України та Доктрині інформаційної безпеки України. За цими документами нормативним визначенням є: стратегічні комунікації – це скоординоване і належне використання комунікативних можливостей держави – публічної дипломатії, зв'язків із громадськістю, військових зв'язків із громадськістю, інформаційних та психологічних операцій, заходів, спрямованих на просування цілей держави [6].

Поглиблення безпекової складової стратегічних комунікацій відбулось після ухвалення Стратегічного оборонного бюлетеня (2016 р.), у якому було визначено головні напрями оборонної політики, серед яких створення системи управління силами оборони на основі сучасного розподілу повноважень, обов'язків і відповідальності, розробка ефективної системи планування і управління оборонними ресурсами, формування інституціональних умов для підтримки оборони держави, миру та міжнародної безпеки в цілому, створення єдиної ефективної системи логістики сил оборони України, а також підготовка професійних кадрів у сфері комунікацій [7].

Питання розвитку системи стратегічних комунікацій в Україні також порушувалося у низці ухвалених документів стратегічного планування у сфері національної безпеки і оборони, наприклад, у Концепції розвитку сектору безпеки і оборони та згаданому вище Стратегічному оборонному бюлетені тощо (обидва документи втратили чинність у 2021 р., проте внесли свій вклад у розвиток стратегічних комунікацій України).

У 2017 році була прийнята Концепція стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України, у якій зазначено, що «узгоджене та своєчасне застосування стратегічних комунікацій має вирішальне значення у протистоянні загрозам в інформаційному просторі, стає джерелом активного поширення інформації у засобах масової інформації та реагування на поширення неправдивої інформації» [8].

Відповідно до Указу Президента України «Про Стратегію сталого розвитку “Україна – 2020”» стратегічні комунікації є дієвим інструментом удосконалення системи державного управління, формування міжнародного іміджу, «... популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі фокусуватиметься на забезпеченні інституційної спроможності для здійснення міжнародних стратегічних комунікацій» [9].

У Стратегії воєнної безпеки України «Воєнна безпека – всеохоплююча оборона», затвердженій Указом Президента України від 25 березня 2021 р. №121/2021 декларується, що досягнення цілей державної політики у військовій сфері, обороні та військовому будівництві з урахуванням умов та обмежень здійснюватиметься шляхом формування та реалізації ефективної військової політики заснованої, зокрема, на стратегічних комунікаціях та інформаційній політиці у військовій сфері, оборонному та військовому будівництві, європейській та євроатлантичній інтеграції України [10].

В умовах війни, що триває в Україні, не можна залишити непоміченим прийняття 21 березня 2022 року Стратегічного компасу для забезпечення безпеки в Європейському Союзі, ідея якого з'явилася досить давно. По суті, цей документ є частково стратегією, частково планом дій, що надає загальний аналіз загроз і розширює напрямки для безпекової та оборонної діяльності блоку до 2030 року.

У грудні 2022 року Кабінет Міністрів України ухвалив Стратегію комунікації з питань європейської інтеграції України до 2026 року [11], а також операційний план реалізації Стратегії на період 2022-2024 рр. Документ розроблений спільно Міністерством культури та інформаційної політики та Офісом Віцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції на виконання Плану заходів з реалізації стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

Стратегію розроблено за експертної допомоги проекту Європейського Союзу Association4U та Офісу реформ Кабінету Міністрів України на основі комунікаційного аудиту державних органів, залучених до виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС (за матеріалами Урядового порталу: <http://surl.li/tzsnt>).

Вчений В. Ліпкан концепт «стратегічні комунікації» називає універсальним процесом, що може забезпечувати результат у всіх сферах суспільного, громадського та публічного життя і використовується для досягнення зовнішньо- і внутрішньополітичних цілей держави, тобто для реалізації геостратегії держави у всіх видах просторів [12, с. 211].

З огляду на повномасштабне вторгнення росії на територію України, порушення принципів міжнародного права, наявні гуманітарні, економічні, екологічні та інші наслідки ведення бойових дій, перед світовою спільнотою постають нагальні проблеми щодо формування нових моделей національної і колективної безпеки. Особливо актуальними ці питання постали перед Україною щодо свободи дій у комунікативній співпраці з партнерами та знаходження дієвого інструментарію стратегічних комунікацій для вирішення актуальних питань життєдіяльності держави в умовах воєнного стану.

На думку Л. Хорішко, у цьому контексті ресурсний потенціал стратегічних комунікацій є дієвим інструментом включення держави у формування міжнародного порядку денного, координації комунікативних можливостей суб'єктів політики, спрямованих на реалізацію ключових національних інтересів у міжнародному політичному просторі, основними з яких є припинення бойових дій, відновлення суверенітету та територіальної цілісності України [13].

Сучасна місія стратегічних комунікацій (зокрема, з точки зору безпеки та оборони) включає підтримку, захист і досягнення національних інтересів і цілей національної держави, які розподілені на різні часові періоди: у мирний час (для досягнення стримування та стратегічного становища в міжнародній системі); у стані кризи (для отримання довіри в міжнародній системі); у стані війни (для досягнення внутрішньої та зовнішньої легітимності в міжнародній системі, щоб отримати свободу дій) [14, с. 28].

Стратегічні комунікації є функціональним ядром моделі зовнішньополітичного позиціонування на стратегічному, оперативному та тактичному рівнях. До стратегічного рівня належить співпраця провідних міжнародних політичних акторів та антикризові комунікації, включно з комунікаціями під час воєнних дій. У оперативний рівень входять зв'язки з громадськістю (зовнішньою і внутрішньою громадськістю, з виокремленням в них різних груп впливу, як-от: міжнародні інституції, населення різних країн, населення України, Збройні сили України тощо), проведення інформаційно-комунікативних кампаній, а також публічна дипломатія. Тактичний рівень використовує увесь інструментарій стратегічного та оперативного рівнів.

Особливий акцент при використанні цього інструментарію має бути на гнучкості та адаптивності до швидких змін ситуації, а також важливості зворотного зв'язку з цільовими аудиторіями.

Саме інтеграція, збалансування та узгодженість усіх зазначених складових мають бути основою для ефективної реалізації стратегічних комунікацій, у т.ч. підтримки співпраці міжнародних акторів, зв'язків з усіма групами громадськості, публічної дипломатії, інформаційних операцій тощо.

Публічна дипломатія є однією із дієвих складових стратегічних комунікацій, яка передувала їх створенню та характеризується як комунікативно-інформаційні дії держави для забезпечення реагування на наявні проблеми у міжнародних відносинах.

На думку Г. Хайда, основна мета публічної дипломатії – актуалізувати для світової спільноти важливість таких цінностей, як безпека, свобода, процвітання, створивши передумови колективних дій щодо їх реалізації [15].

Тому досить важливим кроком у сфері стратегічних комунікацій стала розробка й затвердження Міністерством закордонних справ України Комунікаційної стратегії та

Стратегії публічної дипломатії [16]. Обидва документи затверджені рішенням Колегії Міністерства закордонних справ України 24 березня 2021 року.

Вважаємо, що нині Україна, яка обрала для себе демократичний шлях розвитку, євроінтеграцію, досягнення стандартів НАТО у безпековій сфері, в умовах агресивних деструктивних дій росії досить активно використовує інструментарій стратегічних комунікацій. Хоча маємо визнати, до повномасштабного вторгнення становлення та розбудова стратегічних комунікацій відбувалися повільно та незбалансовано.

Деякі вчені вказують на те, що публічна дипломатія й міжнародні зв'язки з громадськістю більш актуальні для мирного часу, а в період конфлікту чи війни більшу вагу мають операції інформаційно-психологічного протиборства, спрямовані на протидію гібридним загрозам [17].

Звісно, така градація у певному сенсі мала місце до повномасштабного вторгнення, проте нині складно з нею погодитися, зважаючи на досить дієве використання більшості інструментів стратегічних комунікацій для винесення подій в Україні на міжнародний порядок денний. І маємо певність, що після перемоги, для закріплення безпекових гарантій та за наявності такого сусідства, буде задіяно увесь комплекс стратегічних комунікацій на постійній основі.

У контексті нашої розвідки варто також звернути увагу на інформаційно-психологічні операції (ІПСО, англ. – *Psychological Operations, PSYOP*).

Це різновид інформаційних операцій, проведення яких передбачає використання на практиці складної сукупності узгоджених, скоординованих і взаємопов'язаних форм, методів і прийомів психологічного впливу. Складаються з політичних, військових, економічних, дипломатичних і власне інформаційно-психологічних заходів, спрямованих на конкретну людину чи групи людей з метою впровадження в їх середовище чужих ідеологічних і соціальних установок, формування помилкових стереотипів поведінки, трансформації в потрібному напрямку їх настроїв, почуттів, волі [18].

З огляду на зазначене, в основу розбудови системи стратегічних комунікацій входить також формування стратегічного нарративу.

Правову характеристику стратегічному нарративу надано в Доктрині інформаційної безпеки України, де він визначений як «спеціально підготовлений текст, призначений для вербального викладення у процесі стратегічних комунікацій з метою інформаційного впливу на цільову аудиторію» [19].

Україні слід відштовхуватись не тільки від необхідності нинішньої потреби у захисті від російської пропаганди, але й підходити до цього питання комплексно, з перспективою побудови майбутнього інформаційного простору держави та власного стратегічного (національного) нарративу.

За Д. Дубовим, стратегічний нарратив є осьовим контентним елементом всієї інформаційної (в т.ч. – пропагандистської) діяльності держави і на його утвердження в цільових аудиторіях (внутрішніх чи зовнішніх) і спрямовується діяльність всіх комунікативних можливостей держави [20].

За дослідженням недержавного аналітичного центру «Українські студії стратегічних досліджень» (2023 рік), основними напрямками інформаційно-психологічних операцій росії, спрямованих на послаблення українського суспільства, є і в наступні місяці будуть:

– поширення думок і нарративів в Україні та у світі про те, що Україна не здатна перемогти, використання й активізація протидії дерусифікаторським процесам, що розгортаються в Україні, для провокування громадянського протистояння. Варто очікувати активізації російських агентурних мереж для здійснення подібних інформаційних вкидів;

– провокування серед населення розчарування і недовіри до української влади на фоні погіршення соціально-економічної ситуації;

– просування в інформаційному просторі теми «хороших росскіх», які працюють на збереження російської імперії («другая расія», путін, а не русскій народ винен у війсьній агресії та геноциді проти українців) [21, с. 10].

Зазначені тенденції актуалізувалися з 2014 року, коли ведення гібридної війни стало перманентним процесом у міжнародних відносинах, а з 2022 року її інструментарій супроводжує воєнні дії на території України.

В умовах ведення гібридної війни разом зі збройним протистоянням невід'ємною складовою є також інформаційна присутність та скоординованість дій. Тому стратегічні комунікації, з урахуванням досвіту НАТО, мають бути реалізовані на всіх рівнях. При цьому зауважимо, що донедавна повноцінна імплементація досвіду інших країн у сфері стратегічних комунікацій була доречною на питомому ґрунті, проте у нинішніх реаліях важливо удосконалити її систему з урахуванням здобутого під час війни досвіду.

На нашу думку, стратегія відповіді на гібридні загрози повинна мати характер не завершеного плану, а постійного підходу, своєрідної незавершеної відкритої філософії політики, в якій константами можуть бути цінності, принципи та стратегічний (національний) наратив.

Важливим завданням залишається підтримка позитивного іміджу та сприйняття міжнародною спільнотою України як демократичної, європейської держави, що засуджує агресивну інформаційну політику та воєнні дії рф. Також у затяжній війні, з відчутним зростанням втоми населення особливого значення набуває потреба у ефективній протидії російській пропаганді в Україні.

Так, у березні 2024 року було проведено дводенний форум Kyiv Strat Com Forum 2024: як комунікувати нові виклики перед Україною і світом (стратегія на майбутнє). Його проводив Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки при Міністерстві культури та інформаційної політики України разом з партнерами. Попередній форум вперше був організований Центром стратегічних комунікацій у 2021 році. Його метою був обмін досвідом про підходи до протидії гібридній агресії та побудові стратегічних комунікацій, а темою форуму були «стратегічні комунікації під час війни».

«Щоб підтримати Україну, очевидно, що і політики світу і самі суспільства, які впливають на своїх політиків, мають усвідомити те, що Україна потребує консолідації солідарності світу в боротьбі з російською агресією. Світ має дізнатися про наші проблеми та спроможності, а ще більше, на жаль, про неспроможності. Стратегічні комунікації відіграють ключову роль у цьому. Адже через розуміння України світові політики мають приймати для нас важливі рішення, давати зброю, підтримувати фінансово, підтримувати в гуманітарній сфері», – сказав т.в.о. Міністра культури та інформаційної політики України Ростислав Карандєєв (за матеріалами: <http://surl.li/siwgs>).

Основними завданнями стратегічних комунікацій в умовах війни стали: інформування українського суспільства та міжнародної спільноти про перебіг і результати бойових дій; консолідація населення України навколо оборони України, збільшення довіри й підтримки громадянами державної політики, забезпечення безумовної довіри до ЗС України та інших складових Сил безпеки і оборони України; створення та підтримання ефективних комунікацій з державами-партнерами і союзницями України, з ООН, НАТО, ОБСЄ, іншими міжнародними організаціями, сприяння розширенню кола держав-партнерок; організація та реалізація комунікацій, спрямованих на формування антивоєнних настроїв і переконання у відмові від продовження агресії, з суспільством та особовим складом

збройних сил країни-агресорки; створення шляхом дій в інформаційному просторі найбільш сприятливих умов для оборони України і перемоги у війні [22, с. 12].

Таким чином, сутність стратегічних комунікацій полягає у розробленні та реалізації рішень довготривалої дії, прогнозування майбутніх інформаційно-комунікаційних кампаній задля створення й підтримки іміджу України, в тому числі через оборонно-безпековий сектор як на внутрішній, так і на міжнародній арені.

Стратегічний курс України на вступ до Північноатлантичного Альянсу, особливо в нинішніх умовах воєнної агресії росії проти України, актуалізував необхідність приведення усіх наявних сил та засобів нашої країни до єдиних стандартів НАТО та імплементацію стратегічних комунікацій в інформаційне та правове поле України з урахуванням здобутого досвіду їх застосування.

Подальші дослідження у цьому контексті передбачають звернення до питань кореляції стратегічного нарративу держави з її інформаційною політикою та системою стратегічних комунікацій.

Стратегічні комунікації на сьогоднішній день перебувають у активній стадії становлення та, на жаль, в Україні цей процес, на відміну від провідних країн світу, відбувається в умовах збройної агресії та війни на виживання. Тому місією стратегічних комунікацій України є застосування усього наявного інструментарію для здобуття перемоги у війні, отримання дієвих безпекових гарантій та мирного розвитку нашої країни після війни.

Список використаної літератури

1. Commander's Handbook for Strategic Communication and Communication Strategy, U.S. Joint Forces Command Version 3.0. Suffolk, VA: Joint Warfighting Center, 24 June 2010. URL: http://www.dtic.mil/doctrine/doctrine/jwfc/sc_hbk10.pdf.
2. Report of the Defense Science Board Task Force on Managed Information Dissemination, 2001. URL: <https://uscpublicdiplomacy.org/sites/default/files/439736.pdf>.
3. Department of Defense Dictionary of Military and Associated Terms. P. 226. URL: http://www.dtic.mil/doctrine/new_pubs/jp1_02.pdf.
4. Techau J. What Makes Communication Strategic? – Preparing Military Organizations for the Battle of Ideas. NATO Defense College. 2011. URL: <http://www.jstor.org/stable/resrep10370>.
5. Strategic Communications and National Strategy : A Chatham House Report/ Paul Cornish, Julian Lindley-French and Claire Yorke. London, 2011. 42 p. URL: <http://sp.niss.gov.ua/content/articles/files/24-1436781085.pdf>.
6. Про затвердження «Доктрини інформаційної безпеки України»: Указ Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>.
7. Сидоренко І. Стратегічні комунікації України. URL: <https://epd13.cz/wp-content/uploads/2018/2018-5-2/38.pdf>.
8. Концепція стратегічних комунікацій Міністерства оборони та Збройних Сил України. Міністерство оборони України. URL: http://www.mil.gov.ua/content/mou_orders/612_nm_2017.pdf/.
9. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>.
10. Стратегія воєнної безпеки України «Воєнна безпека – всеохоплююча оборона», затверджена Указом Президента України від 25 березня 2021 р. № 121/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/121/2021#Text>.
11. Стратегія комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2022 р. № 1155 р.

- URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-skhvalennia-stratehii-komunikatsii-z-pytan-ievropeiskoi-intehratsii-ukrainy-na-period-do-2026-t91222>.
12. Ліпкан В. Безпека стратегічної інфраструктури та стратегічні комунікації в контексті реалізації геостратегії сучасної України. *Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії*. 2021. Випуск 38. С. 205–216.
 13. Хорішко Л.С. Стратегічні комунікації України в умовах російсько-української війни. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2022. С. 1069–1077. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-223-4-133>.
 14. Guerrero-Castro C.E. Strategic Communication for Security & National Defense: Proposal for an Interdisciplinary Approach. *Connections: The Quarterly Journal*. 2013. № 2(12). P. 27–52.
 15. Hyde H.J. The message is America rethinking U.S. public diplomacy. Hearing before the committee on International Relation House of representatives. Retrieved from: http://commdocs.house.gov/committees/intlrel/hfa76189.000/hfa76189_of.htm.
 16. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>.
 17. García Juan Pablo Villar, Quirós Carlota Tarín, Soria Julio Blázquez. Strategic communications as a key factor in countering hybrid threats. European Parliamentary Research Service, 2021. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/656323/EPRS_STU\(2021\)656323_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/656323/EPRS_STU(2021)656323_EN.pdf).
 18. Деркаченко Я. Інформаційно-психологічні операції як сучасний інструмент геополітики. URL: <https://goal-int.org/informacijno-psihologichni-operacii-yak-suchasnij-instrument-geopolitiki/>.
 19. Про затвердження «Доктрини інформаційної безпеки України»: Указ Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>.
 20. Дубов Д. «Стратегічний наратив»: до проблеми реалізації сутнісної складової стратегічних комунікацій в Україні. Аналітична записка; НІСД, 2016. URL: http://www.niss.gov.ua/articles/2377/?fbclid=IwAR1goQxCLkRyUEGh_zd5wH1OR1phkbh34mZqSdm3FWH-MSdbb44vdNMrqCI.
 21. Глобальні безпекові, політичні, економічні тенденції у світі в 2023 році та їхній вплив на Україну. Прогноз Недержавного аналітичного центру «Українські студії стратегічних досліджень». Київ: УССД, 2023, 20 с.
 22. Рекомендації та кращі кейси реалізації стратегічних комунікацій в умовах війни: практичний довідник / В. Азарова та ін.; за заг. ред. Л. Компанцевої. Київ: 7БЦ, 2023. 232 с.

INSTITUTIONAL DIMENSION OF THE STRATEGIC COMMUNICATIONS SYSTEM OF UKRAINE

Valentyna Kubko

*Odessa Polytechnic National University
Department of International Relations and Law
Shevchenka avenue, 1, 65044, Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0003-0433-2013*

The article analysed the development of Ukraine's strategic communications using a systemic approach to prevent modern challenges and threats to the national security. It was noted that in the times of a hybrid war which became a full-scale war since February 2022, Ukraine faced a number of extremely

important communication tasks to protect national interests of the state and improve the image on an international stage. It is noted that the current ineffectiveness of international law, economic, political and military problems determine the importance of improving the state's strategic communications system.

It is noted that strategic communications in Ukraine have been legitimized since 2015 in the Roadmap of the Strategic Communications Partnership Program between Ukraine and NATO, as well as in the Military Doctrine of Ukraine and the Information Security Doctrine of Ukraine. At the same time, strategic communications are defined as the coordinated and proper use of the state's communicative capabilities – public diplomacy, public relations, military public relations, informational and psychological operations, measures aimed at promoting the goals of the state.

The regulatory framework for improving the strategic communications of the state in the security context was considered, namely such documents as: Concept of strategic communications of the Ministry of Defense of Ukraine and the Armed Forces of Ukraine, Decree of the President of Ukraine «On the Sustainable Development Strategy «Ukraine – 2020», Military Security Strategy of Ukraine «Military security – all-encompassing defense», Communication Strategy on European Integration of Ukraine until 2026.

Attention is focused on the fact that strategic communications are the functional core of the model of foreign policy positioning at the strategic, operational and tactical levels.

Attention is drawn to such components of strategic communication systems as public relations, public diplomacy, informational and psychological operations.

It was concluded that the integration, balancing and coherence of all the mentioned components should be the basis for the effective implementation of strategic communications. And the current military aggression of Russia against Ukraine actualized the standardizing of the available forces and means of our country to the unified NATO regulations, and the implementation of strategic communications in the information and legal field of Ukraine, taking into account national characteristics and gained experience.

Key words: strategic communications, public diplomacy, public relations, information and psychological operations, hybrid war, strategic narrative.